

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۶/۰۶/۰۴

ملک ستیز

آیا می‌دانید که میان انتقاد و تحقیر تفاوت بزرگی وجود دارد؟

انتقاد به معنای ارائه دیدگاه برای بهبود یک نظریه، عملکرد یا رفتار است. از این‌رو، انتقاد همواره با هدف اصلاح، تکامل و ایجاد فضای بهتر برای گفت‌وگو مطرح می‌شود. در واقع، انتقاد راهی برای سازندگی و پیشبرد مباحث فکری و عملی است.

انتقاد معمولاً از سه مسیر می‌گذرد:

نخست، از مسیر مطالعه، بررسی و کنکاش دقیق پیرامون یک نظریه یا عملکرد. دوم، از مسیر تجربه و مقایسه. یعنی سنجش یک نظریه با نظریه‌های دیگر یا مقایسه یک عملکرد با عملکردهای مشابه که در قالب یک تحلیل مقایسه‌ای صورت می‌گیرد. سوم، از مسیر تکمیلی نظریه یعنی ارائه پیشنهاد و بدیل. انتقاد زمانی کامل می‌شود که در کنار بیان کاستی‌ها، راه‌حل یا گزینه‌ای بهتر نیز پیشنهاد گردد. از این‌رو، انتقاد دست‌کم سه پیامد مثبت به همراه دارد: نخست، زمینه شکوفایی و رشد یک نظریه یا عملکرد را فراهم می‌سازد. دوم، به توسعه، سازندگی و تکامل آن کمک می‌کند. و سوم، راه را برای طرح بدیل‌ها و راهکارهای تازه هموار می‌سازد. این سه ویژگی، نشانه‌های یک نقد سالم و سازنده هستند. کارل پوپر در باب نقد چنین می‌گوید: «نقد سازنده، جست‌وجوی خطا برای اصلاح حقیقت است، نه جست‌وجوی خطا برای تخریب صاحب آن.»

اما تحقیر چیست؟

تحقیر، رویکرد تخریب‌گر نسبت به یک نظریه، عملکرد یا شخصیت است. هدف آن اصلاح و بهبود نیست، بلکه کوچک‌سازی، بی‌اعتبار کردن و آسیب رساندن است.

تحقیر معمولاً از سه شیوه استفاده می‌کند:

نخست، یک نظریه یا عملکرد را بی‌اهمیت و بی‌ارزش جلوه می‌دهد. دوم، به جای پرداختن به موضوع، شخصیت صاحب نظریه یا انجام‌دهنده عمل را مورد اهانت قرار می‌دهد و او را خوار، پست و بی‌ارزش نشان می‌دهد. و سوم، هیچ بار آموزشی و سازنده‌ای ندارد. زیرا مخاطب از آن چیزی نمی‌آموزد و راهی برای بهبود پیش روی خود نمی‌بیند. در نتیجه، تحقیر سه پیامد منفی عمده به بار می‌آورد: نخست، نفرت‌پراکنی را ترویج و گسترش می‌دهد. دوم، نفاق و شقاق را در میان افراد، افکار و گروه‌های اجتماعی افزایش می‌دهد. و سوم، به فرهنگ اجتماعی و اخلاق عمومی آسیب جدی وارد می‌کند.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

ایمانول کانت می‌گوید: «تحقیر انسان، انکار کرامت انسانی است.» بنابراین، ضروری است که تفاوت میان انتقاد و تحقیر را به‌درستی بشناسیم و در گفتار و رفتار خود میان این دو مرز روشنی قائل شویم. جامعه‌ای که فرهنگ نقد را بیاموزد، به سوی پیشرفت حرکت می‌کند. اما جامعه‌ای که تحقیر را جایگزین نقد سازد، در مسیر تفرقه و زوال گام برمی‌دارد.

[لینک آرشیف: مطالب نشر شده محترم ملک ستیز](#)